

***SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
W LATACH 2022 -2023
PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
POWIATU SIERPECKIEGO
NA LATA 2020 -2023***

1. Wstęp

Rada Powiatu w Sierpcu w dniu 5 marca 2020 roku, przyjęła Uchwałę Nr 127.XIX.2020 w sprawie uchwalenia „Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Sierpeckiego na lata 2020 – 2023”. Dokument został ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego w dniu 18 marca 2020 roku, (poz. 3653).

Zadania i kompetencje samorządu powiatowego w zakresie dbałości o spuściznę kulturową reguluje ustawa o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U z 2024 r. poz. 107), która zawiera generalną zasadę, że powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym, wśród nich wymienia się kulturę i ochronę dóbr kultury.

Podstawą prawną do sporządzenia programu była ustawa z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2021 r, poz. 710 z późn. zm.) - obecna publikacja (Dz. U. z 2022 r, poz. 840 z późn. zm.), która zobowiązała samorządy wojewódzkie, powiatowe i gminne do opracowania takiego programu (art. 87 ust. 1 cyt. ustawy). Według jej zapisów celem programu jest:

- 1) włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- 2) uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- 3) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- 4) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- 5) podejmowanie zadań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- 6) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem zabytków.
- 7) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

W świetle powyższych wytycznych, opracowano dokument, przedmiotem którego jest ochrona dziedzictwa kulturowego znajdującego się w granicach administracyjnych Powiatu Sierpeckiego. Program stanowi podstawę współpracy między samorządem powiatowym, samorządami gminnymi, właścicielami zabytków i Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków przy użyciu środków optymalnych i dostępnych dla powiatu, zarówno prawnych jak i finansowych.

Należy nadmienić, iż Powiat Sierpecki nie posiada na swoim stanie obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru, do których posiada tytuł prawny.

Dlatego też katalog otwarty celów, które uwzględniono w Programie Opieki nad Zabytkami Powiatu Sierpeckiego na lata 2020-2023 skupiał się na dwóch zasadniczych kwestiach:

- 1) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- 2) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami.

Realizując obowiązek wynikający z art. 87 ust. 5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Zarząd Powiatu w Sierpcu przedstawia sprawozdanie z realizacji programu w latach 2022 – 2023. Sprawozdanie z realizacji za lata 2020-2021 przedłożono Radzie Powiatu w marcu 2022 roku. W sprawozdaniach tych ujęto najistotniejsze działania zrealizowane na terenie Powiatu Sierpeckiego, podjęte w celu ochrony dziedzictwa kulturowego na tym terenie.

2. Działania zrealizowane na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego w ramach „PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI POWIATU SIERPECKIEGO NA LATA 2020 -2023”.

Cel 1. Wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego.

W ramach realizacji tego celu przeprowadzono następujące działania służące głównie promocji obiektów zabytkowych, pomników, miejsc pamięci narodowej, walorów przyrodniczo-krajobrazowych:

1. Cyklicznie, od wielu lat Zespół Szkół Nr 1 w Sierpcu organizuje Konkurs Wiedzy o Powiecie Sierpeckim, w ramach którego uczestnicząca w nim młodzież musi wykazać się także wiedzą o obiektach zabytkowych i kulturowych znajdujących się na terenie naszego powiatu. W ramach tego konkursu oceniane są również prace plastyczne zgłaszane do udziału, które przedstawiają obiekty sakralne i zabytkowe z terenu naszego powiatu. Zadanie to było realizowane także w 2020 i w 2021 roku.
2. Opracowanie materiałów dotyczących zabytków sakralnych z terenu Powiatu Sierpeckiego do wykorzystania w celach promocyjnych i wydawniczych.
3. Wydanie kalendarza ściennego na rok 2022 oraz 2023 z wykorzystaniem zdjęć najciekawszych obiektów zabytkowych.

4. Zamieszczenie zdjęć i informacji o obiektach zabytkowych i przyrodniczych na stronach internetowych powiatu oraz w wydawnictwach okolicznościowych realizowanych przez Powiat Sierpecki.

Oznakowanie obiektów zabytkowych poprzez umieszczanie tablic informacyjnych dotyczących zabytków odbywało się przy udziale władz poszczególnych samorządów, właścicieli obiektów oraz z inicjatywą Lokalnej Grupy Działania.

Cel II. Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami.

Aby osiągnąć założenia przyjęte w tym celu, skupiono się na realizacji działań związanych z realizacją **Planu Operacyjnego Powiatu Sierpeckiego na lata 2014 – 2020.**

Był to dokument operacyjny dla Powiatu Sierpeckiego, który uszczegóławiał zapisy Strategii Przewidywania i Zarządzania Zmianą Gospodarczą Subregionu Sierpeckiego. Został przyjęty w formie Oświadczenia Nr 30.LII.2014 Rady Powiatu w Sierpcu z dnia 22 sierpnia 2014 roku w sprawie przyjęcia Planu Operacyjnego Powiatu Sierpeckiego na lata 2014 – 2020.

Jednym z celów strategicznych przypisanych w tym dokumencie była **turystyka i rekreacja**. W ramach programu operacyjnego dotyczącego promocji Powiatu Sierpeckiego uwzględniono m.in. następujące zadania:

1. Kompleksowe opracowanie oferty turystycznej Powiatu Sierpeckiego z wykorzystaniem wszystkich form przekazu medialnego.
2. Wzmocnienie wizerunku powiatu jako obszaru atrakcyjnego pod względem turystycznym.
3. Opracowanie materiałów promocyjnych zawierające podstawowe informacje o Powiecie Sierpeckim.
4. Wytyczenie szlaków rowerowych:
  - śladami Młynów
  - śladami architektury Sakralnej
5. Opracowanie interaktywnej mapy regionu sierpeckiego z uwzględnieniem obiektów zabytkowych.

Dlatego też podejmowane działania dotyczyły zgromadzenia pełnej bazy danych dotyczącej między innymi informacji o obiektach zabytkowych - możliwej do wykorzystania przy realizacji założeń planu z udziałem samorządów gminnych oraz organizacji pozarządowych oraz zgromadzenia materiałów graficznych dla celów planowanych przedsięwzięć.

W ramach realizacji tego celu przewidziano także powoływanie i odwoływanie społecznych opiekunów zabytków na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków. Nie podjęto jednak żadnych czynności z powodu braku stosownego wniosku ze strony wojewódzkiego konserwatora zabytków.

W 2022 roku powstała **Strategia Rozwoju Powiatu Sierpeckiego na lata 2021-2027.**

Dokument został przyjęty Uchwałą Nr 301.LII.2022 Rady Powiatu w Sierpcu z dnia 23 września 2022 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Powiatu Sierpeckiego na lata 2021-2027.

Politykę rozwoju powiatu skoncentrowano wokół działań zorientowanych na rozwój gospodarczy powiatu, decydujący o poprawie naszej konkurencyjności i wzroście dobrobytu Naszych Mieszkańców, przy jednoczesnym zabezpieczeniu jego zrównoważonego rozwoju i potrzebie wyrównywania różnic rozwojowych wewnątrz powiatu. Przy opracowaniu tego dokumentu uwzględniono potrzebę ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego powiatu, a także walorów przyrodniczych. Wskazano też działania, które mają być odpowiedzią na zmiany klimatyczne, obniżanie się poziomu wód gruntowych i susze oraz wykorzystanie dobrze rozwiniętego rolnictwa do stymulowania rozwoju obszarów wiejskich, poprzez stałe zwiększanie znaczenia produkcji rolnej dla przetwórstwa rolno spożywczego.

Wizją, celem głównym władz Powiatu jest kreowanie takiej polityki gospodarczej i społecznej, aby Powiat Sierpecki był przyjazny dla mieszkańców, inwestorów i turystów, a także był powiatem dbającym o środowisko naturalne i tradycje kulturowe oraz realizował n/w cele strategiczne:

1. Rozwój gospodarczy i infrastrukturalny przy zachowaniu ochrony dziedzictwa kulturowego oraz wykorzystaniu walorów środowiska przyrodniczego, z uwzględnieniem potencjału powiatu sierpeckiego, budżetu Powiatu i środków zewnętrznych.
2. Poprawa stanu środowiska naturalnego i warunków rozwoju.
3. Promocja zachowań i postaw prozdrowotnych, profilaktyka i ochrona zdrowia oraz rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych, włączenie społeczne.
4. Rozwój edukacji i kierunków kształcenia zawodowego dostosowanych do bieżących i przyszłych potrzeb lokalnego rynku pracy.

Strategia wskazuje główne wyzwania, a także cele rozwojowe powiatu do zrealizowania przez samorząd powiatu oraz inne podmioty. Stanowi też ważny punkt odniesienia dla innych dokumentów strategicznych, planów i programów powstających na poziomie lokalnym (gminnym) czy też ponadlokalnym. W nowej strategii wskazana została spójna i kompleksowa koncepcja rozwoju powiatu, która jednocześnie uwzględnia cele europejskich i krajowych dokumentów strategicznych.

Analiza SWOT dowodzi, że Powiat Sierpecki powinien kontynuować dalszy swój rozwój w oparciu o korzystne położenie, zasoby przyrodnicze, kulturowe i tradycje. Na terenie

Powiatu są obszary zakwalifikowane, ze względu na różnorodność i bogactwo zasobów przyrodniczych, do form ochrony przyrody takich jak:

- Obszar Chronionego Krajobrazu,
- liczne zabytki występujące na terenie Powiatu, które tworzą warunki do dalszego rozwoju i wykorzystania możliwości turystycznych Powiatu.

3. Zadania finansowe.

W latach 2022 – 2023 z budżetu Powiatu Sierpeckiego przeznaczono środki w formie dotacji w myśl art. 81 ust.1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece na zabytkami (Dz. U. z 2022 r, poz. 840 z późn. zm.) wg poniższego zestawienia.

2022 rok				
l.p.	Dofinansowany podmiot	Wysokość dotacji	Przeznaczenie	Uwagi
1.	Zespół klasztorny należący do Opactwa Sióstr Benedyktynek w Sierpcu,	25000,00 zł	Wykonanie prac konserwatorskich	b.u.
RAZEM:		25000,00 zł		
2023 rok				
l.p.	Dofinansowany podmiot	Wysokość dotacji	Przeznaczenie	Uwagi
1.	Zespół klasztorny należący do Opactwa Sióstr Benedyktynek w Sierpcu	25000,00 zł	Remont pokrycia dachowego	b.u.
2.	Parafia katolicka pw. Św. Mateusza w Ligowie	20000,00 zł	Wymiana łąw	b.u.
RAZEM:		45 000,00 zł		

4. Podsumowanie.

Ze względu na okres pandemii i związane z nim liczne ograniczenia w realizacji Programu Opieki nad Zabytkami wykorzystane zostały możliwe instrumenty, a także narzędzia i środki własne Starostwa Powiatowego oraz partnerów uczestniczących w realizacji programu - państwowych i samorządowych instytucji kultury, jednostek samorządu terytorialnego, fundacji oraz organizacji pozarządowych.

Realizacja programu wymagała stałej współpracy starostwa z jednostkami samorządu położonych na terenie powiatu gmin, spełniających istotną rolę w ochronie i popularyzacji dziedzictwa kulturowego.

Cele nakreślone w Programie Opieki nad Zabytkami zostały osiągnięte w wyniku szerokiej współpracy władz powiatu z jednostkami samorządu terytorialnego, szkołami i placówkami oświatowymi oraz organizacjami i związkami, których działania obejmują ochronę walorów krajobrazowych i kulturowych.